

Υλικό για εκπαιδευτικούς 2.1

Οδηγίες χρήσης του εργαλείου ανάλυσης διλημμάτων (φυλλάδιο για τους μαθητές 2.2): παρουσίαση ενός προτύπου

Στις οδηγίες προτείνουμε στους μαθητές να επιλέξουν κάποιες ερωτήσεις και να προβληματιστούν με προσοχή. Κατά συνέπεια, το μοντέλο ασχολείται με μερικές επιλεγμένες ερωτήσεις, αλλά ο αναγνώστης μπορεί να κάνει διαφορετικές επιλογές, ή να απαντήσει με διαφορετικό τρόπο. Σ' αυτή την παρουσίαση, σημασία έχει η μέθοδος παρά η πορεία σκέψης. Γι' αυτό τον λόγο, δεν προτείνεται κάποια απόφαση.

Υποθετική ιστορία αρ. 4: Ποιες μπανάνες να αγοράσω; (φυλλάδιο για τους μαθητές 2.3)

1. Συγκέντρωσε πληροφορίες.

Ποιοι συμμετέχουν;

Τι θέλουν; (Ποιες είναι οι ανάγκες, ο σκοπός, τα συμφέροντά τους;)

Ποιοι συμμετέχουν;	Σκοποί, συμφέροντα
Εγώ ως πελάτης	Να αγοράσω φθηνό φαγητό. Να αγοράσω φαγητό καλής ποιότητας.
Σουπερμάρκετ	Να προσελκύσει πελάτες. Να αποκτήσει κέρδος.
Δίκαιο εμπόριο (Fair Trade)	Ενίσχυση μικροπαραγωγών μπανάνας.
Παραγωγοί μπανάνας	Να έχουν έσοδα, να θρέψουν την οικογένειά τους. Να πουλήσουν καλά προϊόντα. Να αυξήσουν την παραγωγή.

Ποιο είναι το πρόβλημα/δίλημμα;

Να αγοράσω τις φθηνές μπανάνες;	Να αγοράσω τις ακριβότερες μπανάνες;
Αν αγοράσω τις φθηνές μπανάνες θα εξοικονομήσω χρήματα για άλλους σκοπούς. Αν δεν βοηθήσω ανθρώπους σε ανάγκη, που, ως ένα σημείο, εξαρτώνται και από τις αποφάσεις μου, θα έχω τύψεις συνειδήσεως.	Αν αγοράσω τις ακριβότερες μπανάνες, θα βοηθήσω τους μικροπαραγωγούς μπανάνας. Η αγορά ακριβού φαγητού έχει τα όριά της.

Τι σχέση έχει αυτή η υπόθεση με μένα;

Εμπλέκομαι άμεσα στην παγκοσμιοποιημένη αγορά. Η επιλογή μου να αγοράσω κάτι, έχει άμεσο αντίκτυπο στη ζωή των άλλων.

Τι δεν γνωρίζουμε; - τι δεν καταλαβαίνουμε;

Εμπλέκομαι άμεσα στην παγκοσμιοποιημένη αγορά. Η επιλογή μου να αγοράσω κάτι, έχει άμεσο αντίκτυπο στη ζωή των άλλων. Δεν ξέρουμε ο ένας τον άλλο, αλλά κάτι ξέρουμε για τον άλλο και μας συνδέουν οι πράξεις μας.

Δεν γνωρίζω πόσο εξαρτώνται οι αγρότες από τη βιοήθειά μου. Πιθανώς, άλλοι αγοραστές να έχουν ήδη αγοράσει ποσότητες μπανάνας από το Δίκαιο Εμπόριο, μπορεί και όχι.

Πόση προσπάθεια απαιτείται ώστε να βρω τις πληροφορίες που λείπουν;

Σε συνθήκες καθημερινότητας, πρέπει να αποφασίσω τώρα. Χρειάζομαι φαγητό, άρα πρέπει να αποφασίσω χωρίς να έχω αντίληψη της πλήρους εικόνας και αυτός είναι ο κανόνας και όχι η εξαίρεση.

2. Εξετάζω τις συνέπειες.

Ποιες είναι οι εναλλακτικές δυνατότητες;

Τι αποτέλεσμα θα έχει κάθε μία από αυτές τις επιλογές; Για ποιον;

Εναλλακτικές επιλογές	1 ^η εναλλακτική επιλογή: Αγοράζω φθηνές μπανάνες	2 ^η εναλλακτική επιλογή: Αγοράζω ακριβές μπανάνες
Εγώ ως πελάτης	Ανεξάρτητα από το εισόδημά μου, δεν θα καταλάβω τη διαφορά. Αν είναι απαραίτητο, έχω τη δυνατότητα να αντισταθμίσω με εξοικονόμηση χρημάτων από ένα λιγότερο χάμπουργκερ ή μια σοκολάτα. Το ζήτημα θα τίθετο σε άλλη βάση αν είχα χρέη και θα έπρεπε να περικόψω τις δαπάνες μου όπου είναι δυνατόν.	
Παραγωγός μπανάνας	Καμία ενίσχυση.	Μικρή ενίσχυση με σημαντικό αντίκτυπο (πληροφόρηση για το Δίκαιο Εμπόριο).
Σουπερμάρκετ	Δεν διαθέτουμε ακριβή στοιχεία, αλλά μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το σουπερμάρκετ θα έχει κέρδος είτε αγοράσουμε φθηνές μπανάνες, είτε του Δίκαιου Εμπορίου.	
Δίκαιο Εμπόριο (Fair Trade)	Αποτυχία του Δίκαιου Εμπορίου.	Επιτυχία του Δίκαιου Εμπορίου.

3. Ορίζω τις προτεραιότητές μου.

Σε ποιο βαθμό κατανοώ τις επιπτώσεις της απόφασής μου;

Δεν έχω πλήρη εικόνα, δεν έχω τη δυνατότητα να την αποκτήσω –εκτός αν την ανάγω στις πρώτες προτεραιότητές μου. Κατά συνέπεια, πρέπει να αποφασίσω αν θα βασιστώ στις πληροφορίες που μου έδωσαν, στην περίπτωσή μου το Δίκαιο Εμπόριο. Με πληροφορούν πως ακόμα και μια μικρή δωρεά θα είχε μεγάλη σημασία για τους παραγωγούς μπανάνας στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Ποιες θρησκευτικές ή ηθικές αρχές θεωρώ απαραίτητες;

Η ερώτηση έχει συγκεκριμένη σημασία. Είμαστε ελεύθεροι να απαντήσουμε ό,τι θεωρούμε σωστό.

Είναι η απόφασή μου μη αναστρέψιμη; («σημείο μη επιστροφής») ή μπορώ να τη διορθώσω αργότερα;

Αυτού του είδους η απόφαση μπορεί να παρθεί επανειλημένα. Μπορώ να επιλέξω κάτι σήμερα και κάτι άλλο αύριο. Μπορώ να σκεφτώ την απόφασή μου, αλλά δε μπορώ να αναθεωρήσω μια απόφαση που έλαβα στο παρελθόν.

4. Πάρε την απόφασή σου.

Πρέπει να επιλέξω έναν στόχο και να παραβιάσω τον άλλο;

Ναι. Αγοράζεις είτε φθηνές είτε ακριβές μπανάνες, όχι και τα δύο είδη ταυτόχρονα. Ο συμβιβασμός – αγοράζω μερικές από το κάθε είδος- δεν είναι πολύ πειστικός.

Στην προκείμενη περίπτωση, τι λέει η διαίσθησή μου; Ποια απόφαση με χαρακτηρίζει περισσότερο;

Σε συνθήκες καθημερινότητας, καθοδηγούμαστε κυρίως από τη διαίσθησή μας, που είναι συνήθως πιο αξιόπιστη από την πολλή σκέψη. Κάνουμε αυτό που αισθανόμαστε ως καλύτερο. Άρα, ανάληψη

Συμμετέχουμε στη δημοκρατία

ευθύνης σημαίνει ότι προσπαθούμε να κατανοήσουμε, και μερικές φορές να αναθεωρήσουμε, εκείνο που μας υπαγορεύει η διαίσθησή μας.